

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

проект: “Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси”

+359 885989593, Sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

Съгласно Закона за защитените територии (ЗЗТ) всичко, което се случва в националните и природните паркове в България, се определя с техните планове за управление. Плановете за управление са онзи инструмент, чрез който държавата изпълнява конституционното си задължение да осигурява „поддържането и опазването на живата природа“ и съхраняването на природните резервати и парковете с национално значение. Затова и законодателят при приемането на Закона за защитените територии през 1998 г. задължи Министерството на околната среда и водите в срок до 2001 година да изготви и приеме планове за управление на трите национални парка и на всички природни паркове. Днес, 15 години по-късно, изпълнителната власт все още не е изпълнила това си задължение – все още 40% от всички паркови територии, съхранени в 5 природни парка (от 11 общо), нямат своите планове за управление. Сред тях са най-голямата ни защитена територия – Природен парк Странджа с площ над 1000 кв.км. и природният парк Сините камъни, за чийто план държавата отдели средства, но планът така и не стигна от 2003 година досега от сградата на МОСВ на ул. „Мария Луиза“ до Министерски съвет. Това е разстояние от 400 метра, което и охлюви да използваха за пренасяне, за 12 години да са стигнали.

Независимо от всичко по-горе трябва да отбележим, че в рамките на Оперативна програма “Околна среда” 2007 - 2013 г. държавата планира изготвянето на актуализация на действащите планове за управление на трите национални парка и ПП Витоша, както и изработване на първи планове за управление на природните паркове Беласица и Българка. През 2014 и 2015 година техните проекти бяха готови и подложени на обществени обсъждания. Опитът от обществените обсъждания на плановете за управление на НП Пирин, Рила и Централен Балкан и на ПП Витоша, Българка и Беласица ни даде много уроци, но и откри пропуски в разпоредбите на Наредбата за разработване на плановете за управление на защитени територии, която урежда процедурите за приемане на планове за управление (ПУ) по ЗЗТ. Кой са проблемните или липсващи разпоредби на тази наредба:

- Не е осигурено участие на обществото в процеса на изготвяне на задание за разработване на плановете за управление, подобно на това в процесите на изработване на заданията за докладите за екологична оценка;
- Не е посочена ролята на Консултативните и Научни съвети на националните и природни паркове при разработването на заданията и разглеждането на готовите проекти на планове за управление
- Ролята на дирекциите на парковете в процесите на разглеждане и приемане на ПУ е пасивна. В нито едно от обществените обсъждания не се чу мнението на парковите дирекции по отношение качеството на или планираните от изпълнителя на заданията зони и режими.
- Не е правилно планиран броят на обществените обсъждания на ПУ при паркове, заемащи територии на повече от една община. При националните паркове и ПП Витоша, където в парка попадат територии на множество общини, се организираха само по едно обществено обсъждане, което практически ограничи възможността гражданите да си кажат мнението за плановете.
- Не е ясен процесът на интегриране на целите за управление на защитените зони от европейската мрежа НАТУРА 2000 в плановете за управление на защитените територии по националния ЗЗТ. Стигна се до абсурда Висшият експертен съвет на МОСВ да изисква от изпълнителите да премахнат всички цели, свързани с НАТУРА, от проекта за план за управление на ПП Беласица. Действие, което бихме определили като несполучливо, доколкото налага сега да се изготвя и самостоятелен план на НАТУРА 2000 в защитена зона Беласица, която е с еднакви граници с природния парк. Това означава дублиране на труд и отделянето на нови средства от държавния бюджет.

СДРУЖЕНИЕ ЗА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ПРАКТИКИ

проект: “Граждански мониторинг за по-зелени закони и устойчиво управление на природните ресурси“

+359 885989593, Sip.bulgaria@gmail.com, www.zelenizakoni.com

- В текста на наредбата липсват задълженията за публикуване на проектите за ПУ и за вида на достъпа до тях. Това, че имаше публикация в интернет, се дължеше само на добрата воля на изпълнителите на обществени поръчки.
- Съществува припокриване между сроковете за подаване на възражения в МОСВ за неприети предложения и срока за произнасяне на МОСВ по тях, като и липса на ясно определяне на срока за възражения.
- Не е посочена формата на реакция, сроковете и условията за действията на МОСВ при разглеждане на възраженията.
- Не е посочена характеристиката на състава на ВЕЕС при разглеждане на ПУ на национални и природни паркове. В четвъртия състав на ВЕЕС, който сега разглежда плановете, няма нито един експерт с опит в изготвянето на плановете извън служителите на НСЗП и РИОСВ, а някои представители на централни ведомства за първи път чуват този термин. Щеше да е смешно, ако не беше трагично – например, когато се представи становището на Министерство на туризма за плана за управление на Национален парк Централен Балкан, в който министъра на туризма изразяваше позицията си на базата на разпоредбите на закона за природните паркове, бъркайки природен с национален парк. Необходимо е да се гарантира експертният характер на този съвет. Също така, не е ясно защо във ВЕЕС са включени представители на всички общини и области, а не 1 представител на общините, тъй като сегашното положение нарушава както експертния му характер, така и баланса му.
- Не е определено в коя част на процеса на изготвяне на плановете те се подлагат на преценка за необходимостта от екологична оценка и оценка за съвместимост с целите на НАТУРА 2000.
- Не е посочено по какъв начин се отразяват в протоколите и как се отговаря на становища и препоръки, изразени устно по време на обществените обсъждания. Стигна се до неловката ситуация служители на НСЗП да изслушват записите на обсъжданията и да задължават изпълнителите писмено да се произнасят по неудобни за тях позиции и предложения.
- Наредбата не предвижда разграничаване на заданието при актуализация на действащ план и при изработката на нов. Общото задание със задължителна форма, съществуващо в момента, пропуска елементите на оценка на действащото до момента зонироване, ефективност на прилагане на досегашни режими и изпълнение на програмите на действащите плановете за управление – дейности, ключови за една актуализация на вече действащ план за управление, каквито са случаите на НП Пирин и ПП Витоша.
- Липсва изискване в част 5 на плана за управление да се посочат индикатори за изпълнението на програми и постигането на целите, което затруднява периодичната и последваща оценка на самите плановете.

Това е един непълен списък и всеки, който се интересува или е участвал в тези процеси, може да го допълни. Всички установени проблеми показват, че наредбата за изработване на плановете за управление по ЗЗТ се нуждае от допълнение и е добре то да се случи сега – докато всички участници в процесите на изготвяне и обсъждане все още си спомнят за проблемите, които са имали.